

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

6. Osvícenství a preromantismus

Pracovní list 6A

1. Vylušti tajenku

----	----						----	----	----	----	----	----	----
----	----									----	----	----	----
						----	----	----	----	----	----	----	----
							----	----	----	----	----	----	----

1. postava z dramatu J. W. Goetha
 2. postava z románu D. Diderota
 3. postava z románu J. Swifta
 4. postava z románu D. Defoa
 5. postava z epistolárního románu J. W. Goetha
- Tajenka: nejvýznamnější dílo J. W. Goetha

2. Ukázky a úkoly

A

Jak se setkali? Náhodou, jako všichni lidé. Jak se jmenovali? Co vám na tom záleží? Odkud přicházeli? Z nejbližší osady. Kam šli? Cožpak víme, kam jdeme? Co říkali? Pán neříkal nic; a Jakub řekl, že jeho kapitán říkával, že všechno dobré i zlé, co se nám přihodí na zemi, je psáno tam nahoře.

Pán. „To je velké slovo.“

Jakub. „Můj kapitán dodával, že každé kulce vystřelené z pušky je určeno, koho má zasáhnout.“

Pán. „A měl pravdu...“

(Denis Diderot: Jakub fatalista a jeho pán)

1. Ze které **části** díla je úryvek?
2. Vysvětli pojem **fatalista**.
3. Zjisti, který **současný autor** napsal divadelní hru jako variaci na tento román.
4. K jaké **skupině** autorů řadíme D. Diderota?

B

Stůl a židli jsem si udělal z krátkých prken a latí, které jsem přivezl z lodi. Když jsem připravil několik prken prací dříve již vylíčenou, zřídil jsem podél jedné stěny jeskyně velikou polici s příhradami půldruhé stopy širokými a uložil jsem tam všechny své nástroje, hřebíky a železné předměty, abych měl všechno po ruce a na svém místě. Pak jsem natloukl do stěny řadu kolíků, na které jsem zavěsil své ručnice a všechno, co se ještě dalo pověsit.

1. Urči **název** díla a autora. O jaký jde **žánr**?
2. Charakterizuj ukázku z hlediska **času** a **prostoru**.
3. Jaký **slohový postup** převládá v úryvku?
4. Jaké **vlastnosti** osvědčil hlavní hrdina?
5. Jak se jmenuje **autor české adaptace** tohoto románu.

3. Srovnej znaky

osvícenství

a

preromantismu

- ✓ doba vzniku
- ✓ místo vzniku
- ✓ způsob vnímání světa
- ✓ hlavní hrdina
- ✓ oblíbené žánry

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

6. Osvícenství a preromantismus

Pracovní list 6B

Johann Wolfgang Goethe: *Utrpení mladého Werthera*

A

A co na tom, že Albert je Tvým manželem? Manželem! Tím je arci pro tento svět – a pro tento svět je také hříchem, že Tě miluji, že bych Tě rád vyrval z jeho náručí a sevřel ve svém. Hříchem? Budiž, chci za něj pykat; okusil jsem tento hřích v celé nebeské slasti, vsál jsem do svého srdce životní balzám a sílu. Od této chvíle jsi má!, má, ó Lotto! Jdu napřed!, jdu k svému Otci, k Tvému Otci. Postěžuji si mu a on mne utěší, než přijdeš; i poletím Ti v ústrety, obejmů Tě a setrvám u Tebe před tváří Nekonečného ve věčném objetí.

Nesním, neblouzním. Na prahu hrobu je mi vše jasnější. Budeme!, znovu se shledáme! Uvidím Tvou matku!, uvidím ji, naleznou, ach, a odhalím jí celé své srdce! Setkám se s Tvou matkou, s Tvým věrným obrazem.

1. Analyzuj text z hlediska **času a prostoru**.
2. Odhadni, ze které **části knihy** pochází úryvek.
3. Jaký **žánr** toto dílo reprezentuje?
4. Jakou **formou** je dílo napsáno?
5. V jakém **citovém rozpoložení** je hlavní hrdina?
6. Proč **řeší** Werther svou situaci **sebevraždou**?
7. Jaké **typy vět z hlediska postoje mluvčího** ke skutečnosti v ukázce převažují? Proč?
8. Vysvětli **psaní velkých písmen** v ukázce.
9. Zařaď spisovatele J. W. Goetha do **kontextu světové literatury** konce 18. a počátku 19. století.

B

...Jak už to tak bývá, moudrost stáří zůstala oslyšena, cynická kapitalka napsána nebyla a Evropa propadla wertheromanii. Zašlo to tak daleko, že románky na nějakou dobu určily i módu. Mládenci začali podle Werthera nosit modrý frak, žlutou vestu a holínky, kdežto dámy se spokojily s kloboukem a la Charlotte. Došlo však i k celé vlně sebevražd, protože, jak známo, nešťastná láska není ta, která je nešťastná, nýbrž ta, kterou za nešťastnou člověk pokládá. Pro Goetha byl nečekaný úspěch spíše neštěstím než štěstím. Ať už později napsal cokoliv, pro veřejnost zůstal především „autorem Werthera“, v tom smyslu s ním například mluvil i Napoleon. (Velký zabiják se přiznal, že *Utrpení* přečetl několikrát. „*Prostudoval je jako trestní soudce akta a v tom smyslu o něm se mnou také hovořil,*“ pravil Goethe Eckermannovi.) Teprve na sklonku života, a hlavně až po své smrti se „autor Werthera“ změnil v „Olympiana“ a „tvůrce Fausta“...
(Kučera, J. P.: *Epocha Goethova oka*)

1. Postihni **souvislost** mezi oběma texty.
2. Přiřaď text k **funkčnímu stylu**, tvrzení podlož argumenty.
3. Charakterizuj **slovní zásobu** textu.
4. Odhadni pravděpodobný **účel** textu.
5. Odhadni, **kde** by se mohl takový text vyskytnout.
6. Vlastními slovy shrň **obsah** textu.